

30. výročí sametové revoluce – září 1989

Uprchlíci z NDR žádají v Praze o azyl

Praha žije hokejem – a jakým! Naši opakovaně vítězí nad Calgary Flames. Češi a Poláci brojí proti koksovně. Prahu zaplavily trabanty a wartburgy uprchlíků.

■ Lenka Kopčáková

Žďárské noviny již podeváté přináší seriál k letošnému 30. výročí sametové revoluce. Zde je září 1989 doma i ve světě.

Opět čerpáme ze vzpomínek a archivů žďárského disidenta Víta Bohumila Homolky, z Kroniky města, ze Zpravodaje, z dobového tisku uloženého ve žďárském Státním okresním archivu. Dále z Wikipedie a z webů Ústavu pro studium totalitních režimů, www.totalita.cz a sportovních webů.

Československo

■ **Množí se občanské iniciativy.** Vedle nejstarší Charty '77 a VONS (Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných), se činí Mírový klub Johana Lennona, Československý helsinský výbor, Iniciativa kulturních pracovníků, České děti, Společnost přátel USA (tato organizace byla velmi aktivní u nás ve Žďáře n. S. díky neúnavnému Milanu Bečkovi - Tyčkoví), Jazzová sekce - Artforum, Nezávislé ekologické hnutí či Sekce mladé hudby ad.

■ **Odmítá diskutovat.** Čs. televize odvysílá 23. 9. pořad redaktorů Televizních novin o demonstracích od lednového Palachova týdne. Je zdůrazněno, že stát nehodlá tolerovat činy proti zákonům republiky a nebude diskutovat s odpůrci platformy socialismu.

■ **Uprchlíci z NDR.** Ve snaze dostat se na západ obsadili velvyslanectví NSR v Praze uprchlíci z NDR. Situaci řeší v Praze ministr zahraničí NSR Hans - Dieter Genscher, který

vyjedná uprchlým východoněmeckým občanům transit na západ. Tisíce jich pak dopraví zvláštní vlaky a autobusy do NSR. Ulice Malé Strany zůstanou zaplaveny stovkami trabantů a wartburgů.

■ **Stíhání novinářů.** Neoficiální Lidové noviny přináší článek Miloše Zemana zvaný Budoucnost jako program, životopisný medailon nového polského premiéra Tadeusze Mazowieckého, povídání s Jirím Suchým o věcech veřejných, a stránku o nezávislých iniciativách v ČSSR.

Usnesením vyšetřovatele Stb je zahájeno stíhání ve věci trestného činu pobuřování vydáváním LN. Po domovních prohlídkách u redaktorů Jiřího Rumla (otec politika Jana Rumla) a Rudolfa Zemana jsou titi vzati do vazby.

■ **Stanoviska Charty.** Ve svých prohlášeních Charta '77 zaujímá stanovisko k německým uprchlíkům. Čs. vládu žádá o pomoc a o zdravotnický a hygienický azyl uprchlíkům.

Zaujímá stanovisko ke školskému systému. Dne 25. 9. blahopřeje k 75. narozeninám Jiřímu Koláři, (24. 9. 1914 Protivín - 11. srpna 2002 Praha) autorovi experimentální a vizuální poezie a mecenáši samizdatové literatury. Koncem září vychází soupis nových signatářů Charty '77.

■ **Běh za propuštění politických vězňů.** Běh organizuje Společnost za veselější současnost v čele s herečkou Bárou Štěpánovou. Běží se od Petschkova paláce, kde na zdi visí deska s Fučíkovým citátem „Lidé, bděte“. Účastní se přes tisíc běžců. StB některé zadrží a zbije. Herečka je souzena za útok na veřejného činitele.

■ **Výsledky a zadržování** Z mnoha míst v Československu jsou hlášeny případy výsledků a zadržování osob, u nichž jsou prováděny domovní prohlídky. Po 48hodinové

SKUPINA Lucie měla hymnu revoluce. Foto: web sk. Lucie
všem zadržení jsou bez prostředků propuštěny.

■ **U svatého Václava.** Lidé si 28. 9. připomínají 1060. výročí smrti svatého Václava a u Myslbekovy sochy na Václavském náměstí v Praze zpívají svatováclavský chorál a pokládají květiny.

Proti nepovolené demonstraci asi 300 lidí zasahuje policie.

Krátce

Na 400 studentů Univerzity Karlovy dne 1. 9. zakládá studentskou samosprávu.

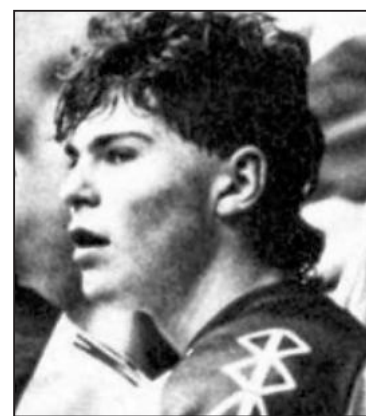
V sovětském deníku Izvestija vychází článek Jiřího Hájka (ministra zahraničí v roce 1968) o invazi armád v srpnu '68.

V rámci programu Interkosmos je vynesena do vesmíru Československá družice Magion 2.

Kultura, sport

■ **Lucie s hymnou revoluce.** Vítězem hudebního festivalu Mladá píseň Gottwaldov je hudební skupina Lucie. O něco později je její hit o tom, že „už se nechcem nikdy vracet tam, kde nám bylo mizerné“ neoficiální hymnou sametové revoluce.

Lucie se připojí ke stávkujícím

MLADIČKÝ Jaromír Jágr. V září 1989 byla jeho premiéra v reprezentaci.

Zdroj: archiv oficiální stránky Rytířů Kladno

umělcům a koná revoluční vyjízdky po republice. Po listopadu '89 si lidé její píseň Oheň spojují s pádem komunismu.

Krátce

Gramorevue informuje o LP Petra Ebena (otce Marka Ebena), skladatele vážné a duchovní hudby - Pražské nokturno.

Supraphon vydává Cimrmanovského Němého Bobše.

Jan Rejžek v Gramorevue informuje o budapeštském koncertu The Cure, Vojtěch Lindaur se ohlíží za Rockfestem.

Koná se festival Vokalíza pořádaný Jemenkou Janou Koubkovou (M. Prokop, Merta, CK Vocal, Andršt)...

Bob Dylan vydává album Oh, Mercy, Aerosmith LP Pump, Mötley Crüe - Primal Scream.

■ **Praha žije hokejem!** Čeští fanoušci vidí na vlastní oči čerstvého vítěze Stanleyho poháru. Poprvé v historii tým Calgary Flames ve finále porazil Montreal Canadiens a nyní proti němu hrají naši. Za reprezentační áčko vyjede poprvé na led 17letý Jaromír Jágr, na čs. soupisce vynikají jména jako Růžička, Cíger, Kron, Šejba či Hašek. Naši opakovaně vítězí. **10. 9.: ČSSR - Calgary Flames 4:2** (2:2, 1:0, 1:0) Branky: Bača, Doležal, Jelínek, Procházka - Patterson, Nieuwendyk; **11. 9.: ČSSR - Calgary Flames 4:1** (2:0, 0:0, 2:1) Branky: Jelínek, Růžička, Holík, Kadlec - Nieuwendyk. (Pokračování na str. 18)

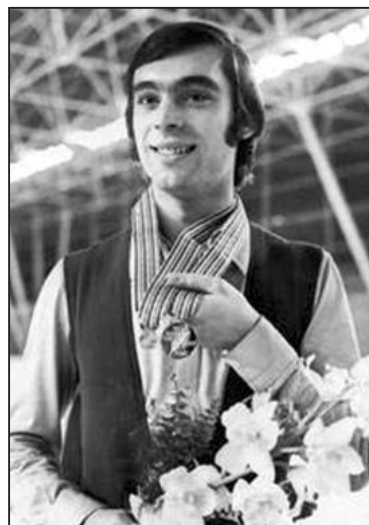
Svět je zděšen. Hrozí pandemie AIDS

Na západní polokouli je v roce 1989 přes 2,5 miliónu nositelů viru způsobujícího onemocnění AIDS, z toho víc jak milión v USA. Odborná studie předpokládá, že do roku 1992 se v USA projeví klinické příznaky selhání imunitního systému u půl miliónu osob. V Jižní Americe byl zaznamenán zvýšený výskyt ještě agresivnějšího viru HIV-2, než byl dosud nejrozšířenější HIV-1.

Kopytem sem, kopytem tam

Téma v roce 1988 uchopila režisérka Věra Chytilová dle scénáře Pavla Škapíka v tragikomedii Kopytem sem, kopytem tam.

Film roku 1989 byl nominován na Oscara. U nás však způsobil zděšení, o HIV a AIDS se mnoho nevědělo.

Dnes je film pokládán za nejlepší snímek V. Chytilové z předrevoluční doby. Protagonisty širavého portréru je partička bavící se nezávazným sexuálním dobrodružstvím (hrají: T. Hanák, M. Šteindler, D. Vávra...)

Shodou okolností měsíc před premiérou podlehl infekci HIV první známý sportovec z řad gayů, čs. krasobruslař Ondrej Nepela. Ddržitel devíti nejvýznamnějších zlatých medailů zemřel 2. 2. 1989 ve věku 38 let. Tehdejší režim přičinil smrti tajil, stejně tak jeho homosexualitu. -lko-

FANYNKAMI milovaný krasobruslař Ondrej Nepela. Drží zlato ze zimní olympiády Sapporo 1972. První naše sportovní oběť AIDS. Zdroj: tasr